

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

17. marts 2020

Europa-Kommissionens hvidbog om kunstig intelligens: ”En europæisk tilgang til ekspertise og tillid” (KOM (2020) 65)

1. Resumé

Europa-Kommissionen (Kommissionen) præsenterede den 19. februar 2020 en hvidbog vedrørende en europæisk tilgang til ekspertise og tillid for kunstig intelligens. Hvidbogen lanceres som opfølgning på tidligere tiltag såsom Kommissionens strategi for kunstig intelligens fra 2018 samt Kommissionsformand von der Leyens annoncering af behovet for en koordineret europæisk tilgang til de menneskelige og etiske konsekvenser af kunstig intelligens.

Med hvidbogen udlægger Kommissionen en tostrengt europæisk tilgang til kunstig intelligens. For det første skal en investeringsorienteret indsats mobilisere ressourcer langs hele værdikæden for at opnå et ekspertisemiljø, særligt gennem udnyttelse af kendte instrumenter som den koordinerede plan for kunstig intelligens samt udmøntning af programmet for et digitalt Europa. For det andet skal en europæisk risikobaseret lovgivningsramme skabe tillid ved at tackle de risici, der kan opstå i forbindelse med anvendelsen af kunstig intelligens. Kommissionen lægger i den sammenhæng op til, at anvendelse af kunstig intelligens, der indebærer en høj risiko for eksempelvis et individs rettigheder, underlægges obligatoriske krav eksempelvis i forhold til datakvalitet og menneskeligt tilsyn. For al anden kunstig intelligens foreslås en frivillig mærkningsordning, der skal signalere, at en given anvendelse af kunstig intelligens er pålidelig. Herudover skal eksisterende EU-lovgivning justeres for at sikre, at disse er i stand til at håndtere risici og situationer, der kan opstå i forbindelse med kunstig intelligens - særligt de udfordringer, teknologien kan udgøre ift. grundlæggende rettigheder, sikkerhed samt ansvar.

Regeringen støtter Kommissionens ambitioner om at fremme udbredelsen af kunstig intelligens, og at dette sker på en ansvarlig og tillidsskabende måde. Kunstig intelligens er en af de afgørende teknologier, der kan styrke EU's konkurrenceevne, velstand og grønne omstilling samt den offentlige forvaltning og velfærdsydelse. På samme tid er regeringen enig med Kommissionen i, at kunstig intelligens i visse situationer kan indebære alvorlige risici, der bør adresseres. Regeringen vil overordnet arbejde for, at en europæisk lovgivningsramme for kunstig intelligens udformes, således at den fremmer en etisk, ansvarlig og sikker anvendelse af kunstig intelligens, som går hånd i hånd med innovation samt konkurrenceevne og tager hensyn til rammerne for de enkelte sektorer.

2. Baggrund

Kommissionen har den 19. februar 2020 præsenteret hvidbogen ”Om kunstig intelligens – En europæisk tilgang til ekspertise og tillid” (KOM (2020) 65). Hvidbogen, som er modtaget i dansk sprogversion den 19. februar 2020, har til formål at fremme optagelsen af kunstig intelligens samt at tackle de risici, der kan være i forbindelse med visse anvendelser af den nye teknologi. Hvidbogen kommer som opfølgning på kommissionsformand von der Leyens annoncering om, at der i løbet af de første 100 dage af Kommissionens mandat skulle koordineres en europæisk tilgang til kunstig intelligens, herunder dens konsekvenser for mennesker og etik.

Hvidbogen bygger videre på Kommissionens strategi for kunstig intelligens, der blev præsenteret den 25. april 2018.¹ Denne fokuserede både på socio-økonomiske aspekter samt en forøgelse af investeringer i forskning, innovation og kapabiliteter inden for kunstig intelligens. Strategien lagde desuden op til udarbejdelsen af en koordineret plan for kunstig intelligens mellem Kommissionen og medlemsstaterne, der blandt andet havde til formål at tilpasse strategier og tilskynde til samarbejde på tværs af grænser. Sidenhen præsenterede Kommissionens meddelelsen ”Koordineret plan for kunstig intelligens” (KOM (2018) 795) den 7. december 2018, der udpegede syv områder, hvor medlemsstaterne burde koordinere deres indsatser med henblik på at maksimere udbyttet af kunstig intelligens, herunder udviklingen af etiske retningslinjer med et globalt perspektiv, der skulle sikre innovationsvenlige retlige rammer.

Ligeledes har Kommissionen i 2018 og 2019 lagt stigende vægt på at øge investeringerne i kunstig intelligens. Den koordinerede plan for kunstig intelligens målrettede og omprioriterede blandt andet indsatser i EU inden for eksisterende initiativer for kunstig intelligens i 2019 og 2020, og derudover blev linjen lagt for de kommende programmer på området. Finansieringen for den koordinerede plan henhører, således frem til afslutningen af den flerårige finansielle ramme, fra allerede eksisterende initiativer. I forlængelse heraf fremsatte Kommissionen den 6. juni 2018 forslag til forordning om programmet for et digitalt Europa for perioden 2021-2027 (KOM (2018) 434), hvor Kommissionen i dets oprindelige forslag foreslog at afsætte 2,2 mia. euro til kunstig intelligens. Programmet er et af flere underliggende sektorretsakter til Kommissionens overordnede forslag til EU’s kommende flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020.

Herudover etablerede Kommissionen en højniveauekspertgruppe for kunstig intelligens, der i april 2019 præsenterede sine etiske retningslinjer for pålidel-

¹ Kommissionens meddelelse ”Kunstig intelligens for Europa” (KOM (2018) 237) fra den 25. april 2018

lig kunstig intelligens. Disse omfattede menneskelige aktiviteter og tilsyn udført af mennesker; teknologisk robusthed og sikkerhed; privatlivets fred og datastyring; gennemsigtighed, mangfoldighed, ikkediskrimination og retfærdighed; social og miljømæssig velfærd; samt ansvarlighed. I tillæg hertil offentliggjorde Kommissionen den 8. april 2019 meddelelsen ”Opbygning af tillid til menneskecentreret kunstig intelligens” (KOM (2019) 168), der havde til formål at iværksætte en pilotfase med afprøvning af den praktiske anvendelse af højniveauekspertgruppens etiske retningslinjer. Som opfølgning på pilotfasen pågår der et arbejde i højniveauekspertgruppen med at revidere retningslinjerne på baggrund af modtagen feedback. Dette arbejde forventes færdiggjort i juni 2020 og forventes at bidrage til udviklingen af den kommende europæiske lovgivningsramme for kunstig intelligens.

3. Formål og indhold

Formålet med hvidbogen er at fremlægge en tostrengt europæisk tilgang til kunstig intelligens. Det første spor skitserer en investeringsorienteret indsats, der gennem etableringen af en politisk ramme skal mobilisere ressourcer langs hele værdikæden for at opnå et ekspertisemiljø. Det andet spor udstikker en fremtidig lovgivningsramme, der skal sikre overholdelse af eksisterende EU-lovgivning, give borgerne tillid til anvendelsen af kunstig intelligens samt give den fornødne retssikkerhed til at innovere med kunstig intelligens for at opnå et tillidsmiljø. I forbindelse med hvidbogen og dens indhold lancerer Kommissionen en offentlig høring, der løber indtil den 19. maj.

Et ekspertisemiljø

Investeringsindsatsen har fokus på at skabe en politisk ramme, der skal understøtte, at indsatser på europæisk, nationalt og regionalt plan flugter med hinanden og dermed skaber synergier. Ligeledes skal rammen være med til at mobilisere ressourcer samt at skabe de rette incitamenter for at fremme optagelsen af kunstig intelligens. Den politiske ramme søger i høj grad at udnytte allerede velkendte instrumenter i programmerne for et digitalt Europa samt Horisont Europa i relation til kunstig intelligens:

Samarbejde med medlemsstaterne

Under hensyntagen til resultaterne af den offentlige høring af hvidbogen vil Kommissionen foreslå medlemsstaterne en revision af den koordinerede plan. Målet er, at den reviderede koordinerede plan vedtages senest ved udgangen af 2020.

Fokus på forsknings- og innovationssamfundets indsats

Kommissionen vil fremme oprettelsen af ekspertisecentre og testfaciliteter, der kan kombinere europæiske, nationale og private investeringer. I relation hertil har Kommissionen allerede foreslået finansiering til støtte for europæiske testfaciliteter i verdensklasse under programmet for et digitalt Europa og

om nødvendigt suppleret af Horisont Europas midler som del af den flerårige finansielle ramme for 2021-2027.

Færdigheder

Gennem søjlen for avancerede færdigheder i programmet for et digitalt Europa skal der etableres netværk af førende universiteter og højere uddannelsesinstitutioner, og disse skal understøttes i at tiltrække de bedste undervisere og forskere samt i at tilbyde kandidatuddannelser inden for kunstig intelligens i verdensklasse. Kommissionen lægger op til at have særligt fokus på, at andelen af kvinder, der har uddannelse og arbejde inden for kunstig intelligens, øges, samtidig med at arbejdsstyrkens generelle bevidsthed og viden om kunstig intelligens højnes.

Fokus på små og mellemstore virksomheder (SMV'er)

Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne etablere mindst én digital innovationshub i hver medlemsstat med specialisering inden for kunstig intelligens. Med forbehold for den endelige aftale om den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 vil Kommissionen og den Europæiske Investeringsfond ligeledes lancere en pilotordning på 100 mio. euro i første kvartal af 2020 for at tilvejebringe egenkapitalfinansiering af innovativ udvikling inden for kunstig intelligens.

Privatsektoren som partner

Under Horisont Europa vil Kommissionen etablere et nyt partnerskab mellem den offentlige og private sektor inden for kunstig intelligens, data og robotteknologi.

Fremme anvendelsen af kunstig intelligens i den offentlige sektor

Kommissionen vil indlede sektordialoger, særligt med fokus på sundhedstjenester, forvaltninger i landdistrikter og operatører af offentlige tjenester, med henblik på at udarbejde et specifikt ”brug kunstig intelligens”-program, der skal understøtte offentlige indkøb af kunstig intelligens-systemer samt bidrage til at ændre procedurene for offentlige udbud.

Sikring af adgang til data og databehandlingsinfrastruktur

Kommissionen fastslår, at forbedringen af adgang til data samt datastyring er afgørende for udviklingen for kunstig intelligens. Den europæiske datastrategi, der ligeledes blev præsenteret den 19. februar 2020, har blandt andet til hensigt at forbedre adgangen til data og skal dermed komplementere hvidbogen for kunstig intelligens.² Ligeledes anses investeringer i centrale databehandlingsteknologier og -infrastruktur som vigtige, hvortil Kommissionen under programmet for et digitalt Europa har foreslået at afsætte 4 mia. euro til blandt andet at understøtte højt ydende data- og kvantebehandling.

² Kommissionens meddelelse ”En europæisk strategi for data” (KOM (2020) 66) fra den 19. februar 2020

Internationale aspekter

Arbejdet med at fremme EU's tilgang til etisk anvendelse af kunstig intelligens på den globale scene skal videreføres med henblik på, at EU indtager en lederrolle i udviklingen af internationale retningslinjer.

Et tillidsmiljø: Lovrammen for kunstig intelligens

Parallelt med indsatserne, der skal promovere EU's innovationskapacitet samt konkurrenceevne i forhold til kunstig intelligens, foreslår Kommissionen en europæisk lovgivningsramme for kunstig intelligens. Denne lovgivningsramme skal skabe tillid til kunstig intelligens ved at fremme en etisk og menneskecentreret anvendelse af kunstig intelligens. Samtidig ønsker Kommissionen at undgå en fremtidig fragmentering af det indre marked, der kunne opstå som følge af forskellige nationale reguleringsregimer for kunstig intelligens.

I betragtning af, at kunstig intelligens er under hastig udvikling, finder Kommissionen, at de lovgivningsmæssige rammer bør give plads til at imødekomme ny udvikling. Ligeledes skal en ny lovgivningsmæssig ramme være effektiv i forhold til at opnå det tilsigtede mål uden at være alt for præskriptiv, hvilket risikerer at skabe uforholdsmæssigt store byrder, især for SMV'erne. For at opnå denne balance lægger Kommissionen op til en risikobaseret tilgang, hvor anvendelsen af kunstig intelligens underlægges obligatoriske krav afhængig af risikoniveauet. Kommissionen foreslår følgende reguleringsmæssige initiativer:

Mulige tilpasninger af EU's eksisterende lovramme

Kommissionen vil undersøge og eventuelt justere eksisterende EU-lovgivning, så der tages højde for kunstig intelligens. Dette særligt i relation til de risici, teknologien kan have for grundlæggende rettigheder, forbrugerrettigheder samt produktsikkerhed- og ansvar. Eksempelvis fremhæver Kommissionen, at et resultat fra pilotfasen for anvendelse af de etiske retningslinjer har vist, at mens et antal af kravene allerede afspejles i eksisterende lovgivning, er krav vedrørende gennemsigtighed, sporbarhed og menneskeligt tilsyn ikke specifikt omfattet i den nuværende lovgivning inden for en række sektorer.

Regulering af "højrisiko" kunstig intelligens gennem obligatoriske krav

Herudover vil Kommissionen fastsætte en europæisk risikobaseret lovgivningsramme til at tackle risici i forbindelse med anvendelse af kunstig intelligens. Kommissionen skelner i den forbindelse mellem "højrisiko" og ikke-"højrisiko" anvendelse af kunstig intelligens. Anvendelsen af kunstig intelligens anses som værende af høj risiko, når både sektoren og den tiltænkte anvendelse indebærer betydelige risici, særligt i forhold til beskyttelse af sik-

kerhed, forbrugerrettigheder og grundlæggende rettigheder. Derfor vil anvendelsen af kunstig intelligens klassificeres som ”højrisiko”, hvis den opfylder to kumulative kriterier:

1. Anvendelsen af kunstig intelligens finder sted i en sektor, hvor der på grund af de typiske aktiviteter karakteristiske kan forventes betydelige risici. Den nye lovramme skal omfatte en udtømmende liste over sådanne sektorer, der i Kommissionens optik blandt andet kan omfatte sundhedspleje, transport, energi og dele af den offentlige sektor, herunder asyl, migration, grænsekontrol og retsvæsen, social sikring og arbejdsformidling. Listen skal desuden være underlagt regelmæssig revision.
2. Anvendelsen af kunstig intelligens finder sted på en måde, hvor der sandsynligvis vil opstå risici. Vurderingen af risikoniveauet for en given anvendelse kan baseres på konsekvenserne for de berørte parter, eksempelvis en anvendelse, der medfører en risiko for personskade, død eller væsentlig materiel eller immateriel skade, eller som har virkninger, der ikke med rimelighed kan undgås.

Derudover kan der være særlige tilfælde, hvor anvendelsen af kunstig intelligens kan anses som indebærende høj risiko, uanset hvilken sektor der er tale om. Det kan blandt andet omhandle ansættelsesprocedurer; situationer, der påvirker arbejdstagerens rettigheder; biometrisk fjernidentificering og andre indgribende overvågningsteknologier.

Såfremt en anvendelse af kunstig intelligens kategoriseres som ”højrisiko”, lægger Kommissionen op til, at denne anvendelse skal leve op til en række obligatoriske krav. Disse går ud over den eksisterende EU-lovgivning, der allerede dækker denne anvendelse. Disse obligatoriske krav skal verificeres gennem en forudgående overensstemmelsesvurdering, der kendes fra det harmoniserede vareområde, og som indeholder blandt andet test, inspektion og certificering.

I udvælgelsen af krav har Kommissionen taget højde for højniveauexpertsgruppens retningslinjer og udvalgt følgende centrale elementer, der bør indgå i kravene. Disse skal yderligere konkretiseres for at give juridisk sikkerhed:

1. *Oplæringsdata*: Der skal stilles krav til den data, som kunstig intelligens oplæres efter. Disse data skal blandt andet være tilstrækkeligt brede og repræsentative samt omfatte alle relevante scenarier for at undgå farlige situationer og diskrimination. Ligeledes skal det sikres, at privatlivets fred samt personoplysninger er tilstrækkeligt beskyttet gennem anvendelsen af kunstig intelligens.
2. *Registrering og data*: Der skal stilles krav til opbevaring af optegnelser og dokumentation i en rimelig periode, således at det bliver muligt

at verificere regelefterlevelse. Kommissionen foreslår, at opbevaringen bør omfatte en beskrivelse af de væsentlige karakteristika af datasættene samt udvælgelse heraf, og i visse begrundede tilfælde selve datasættene, dokumentation for programmering og metodologi samt processer og teknikker anvendt til at opbygge, teste og validere systemet.

3. *Oplysninger, der skal udleveres:* Der skal proaktivt gives fyldestgørende oplysninger om brugen af ”højrisiko” kunstig intelligens-systemer, eksempelvis til aktører, der udbreder systemerne, kompetente myndigheder samt berørte parter. Kravene hertil omhandler det pågældende systems muligheder og begrænsninger. Ligeledes skal borgere særskilt informeres om, hvornår de interagerer med en kunstig intelligens, såfremt det ikke med det samme er tydeligt for borgeren.
4. *Robusthed og nøjagtighed:* Der skal stilles krav om, at systemer, der bygger på kunstig intelligens, er robuste og nøjagtige gennem alle faser af livscyklussen, at resultater er reproducerbare, at systemerne kan håndtere fejl i løbet af livscyklussen, og at systemerne er modstandsdygtige over for angreb samt manipulation med data og algoritmer.
5. *Menneskeligt tilsyn:* Der skal stilles krav til en passende menneskelig involvering. Typen og graden af menneskeligt tilsyn kan variere afhængigt af den konkrete ”højrisiko”-anvendelse”, men kan blandt andet komme til udtryk gennem menneskelig validering af de genererede resultater, monitorering og deaktivering af kunstig intelligens-systemer i realtid eller driftsmæssige begrænsninger på kunstig intelligens-systemer.
6. *Specifikke krav til visse særlige anvendelser af kunstig intelligens såsom biometrisk fjernidentificering:* Endelig lægger Kommissionen op til en bred drøftelse af, hvilke specifikke omstændigheder, der i overensstemmelse med EU’s databeskyttelsesregler og grundlæggende rettigheder, kan berettige brug af kunstig intelligens til biometrisk identifikationsformål såsom ansigtsgenkendelse i det offentlige rum.

Frivillig mærkning af anvendelser af kunstig intelligens, der ikke indebærer høj risiko

For den anvendelse af kunstig intelligens, der ikke ligger inden for kategorien ”højrisiko” og derved ikke er omfattet af ovenstående obligatoriske krav, lægger Kommissionen op til at etablere en frivillig mærkningsordning. Kommissionen fremlægger flere muligheder for, hvordan mærkningsordningen kan struktureres. En mulighed er, at mærket knyttes til en frivillig overholdelse af de samme krav som gøres obligatoriske for ”højrisiko”-kategorien. En anden mulighed er, at der formuleres en række krav til pålideligheden af kunstig intelligens, som ligger ud over de lovgivningsmæssige krav, og som en økonomisk operatør frivilligt kan underlægge sig for at opnå mærkningen. Deltagelse i mærkningsordningen vil være frivillig, men når først en operatør indgår i ordningen, bliver kravene bindende.

Forvaltning

Kommissionen vurderer desuden, at det er nødvendigt med en ny europæisk forvaltningsstruktur for kunstig intelligens for at facilitere samarbejdet mellem nationale kompetente myndigheder og for at sikre, at EU har den rette kapacitet, der er nødvendig for at teste og certificere kunstig intelligens. Denne nye forvaltningsstruktur kan have en række forskellige opgaver og fungere som et forum for regelmæssig udveksling af oplysninger og bedste praksis, hvor nye tendenser identificeres, og der gives råd om standardisering og certificering. Styringsstrukturen og de eventuelle overensstemmelsesvurderinger skal ikke påvirke de beføjelser og ansvar, der allerede gælder for kompetente myndigheder under eksisterende EU-lovgivning såsom forbruger- og databeskyttelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om hvidbogen. Dog vedtog Europa-Parlamentet en resolution den 12. februar 2020³, hvori Kommissionen blandt andet opfordres til at kontrollere eksisterende lovgivning samt at undersøge, hvorvidt der er behov for yderligere tiltag til at garantere beskyttelse af forbrugere i konteksten af kunstig intelligens og automatiserede beslutninger.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Hvidbogen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige konsekvenser. Indholdet kan dog senere udmøntes i konkrete retsakter, der kan medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Hvidbogen har i sig selv ingen direkte økonomiske konsekvenser. Indholdet kan dog senere udmøntes i konkrete retsakter, der kan medføre økonomiske konsekvenser.

³ Europa-Parlamentets resolution fra den 12. februar 2020 om ”Automatiserede beslutningsprocesser: Sikring af forbrugerbeskyttelse og fri bevægelighed af varer og tjenester”

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Hvidbogen er ikke en retsakt og har derfor i sig selv ingen påvirkning af beskyttelsesniveauet eller administrative konsekvenser for dansk erhvervsliv. Indholdet kan dog senere udmøntes i konkrete retsakter, der kan medføre væsentlige konsekvenser for erhvervslivet, herunder administrative konsekvenser for danske virksomheder, samt den offentlige sektors anvendelse af kunstig intelligens.

8. Høring

Hvidbogen er sendt til høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål den 20. februar 2020 med frist for bemærkninger den 4. marts 2020. Der er modtaget svar fra Akademikerne, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Maritime, Dansk Standard, Finans Danmark, Forbrugerrådet Tænk, Forsikring & Pension, Ingeniørforeningen IDA, IT-Branchen, Kommunernes Landsforening, Landbrug & Fødevarer og TDC.

Generelle bemærkninger

Akademikerne bakker op om Kommissionens plan om at styrke EU-ind-satsen i forhold til kunstig intelligens. Kunstig intelligens vil også frem-over komme til at spille en stor rolle for blandt andet forebyggelse og helbredelse inden for sundhedsvæsenet og har frigjort arbejdstid til gavn for patienter og hele sundhedssektoren. Det er imidlertid vigtigt, at der fortsat satses meget målrettet på at sikre finansiering til brug af kunstig intelligens i alle sektorer samt at gøre forståelse og brug af kunstig intelligens til en integreret del af såvel grunduddannelser som efteruddannelser.

Dansk Erhverv (DE) genkender Kommissionens fremstilling af de mange potentialer i kunstig intelligens og bakker generelt op om Kommissionens strategi for at sætte aftryk på fremtidens digitale verden.

DE ser positivt på Kommissionens arbejde med at skabe regulatorisk sikkerhed omkring kunstig intelligens og skabe klare rammer, der hviler på europæiske værdier og forbrugerbeskyttelse. DE mener, at det er afgørende, at den fremtidige regulering gennemføres på en balanceret måde, der fremmer klarhed og konkurrencekraft. Det er også vigtigt, at reguleringen bliver så lidt byrdefuld som muligt, så også Europas mange SMV'ere kan få gavn af udviklingen. Kommissionens hvidbog er i sagens natur af overordnet og foreløbig karakter, og den endelige udformning af reglerne bliver derfor afgørende for at følge ambitionen til dørs.

DE støtter Kommissionens arbejde med at udvikle kunstig intelligens og sikre, at denne udvikling sker ansvarligt, sikkert og trygt for både europæiske virksomheder og borgere. DE deler Kommissionens synspunkt

om, at eksisterende europæiske lovgivning skal optimeres for at sikre, at der tages højde for de særlige muligheder – men også udfordringer – som kunstig intelligens giver anledning til, herunder særligt vedrørende sikring af fundamentale rettigheder som privatliv og frihed for diskrimination, samt sikkerhed for fri konkurrence, overholdelse af forbrugerrettigheder og ansvar for produktansvar.

DE ser store muligheder i Kommissionens strategi, men opfordrer til, at de tiltag, der tages med på baggrund af denne strategi, får en levetid ud over de 5 år. Kommissionen bør derfor sikre sig, at ethvert tiltag som led i denne strategi også har et langsigtet mål.

Dansk Industri kan med tilfredshed konstatere, at Kommissionen lægger op til at etablere en ambitiøs indsats, der skal sikre digital ansvarlighed i anvendelsen og udviklingen af kunstig intelligens. Et væsentligt aspekt ved den fremtidige udvikling og anvendelse af kunstig intelligens er, hvad vi anvender kunstig intelligens til, og hvordan vi anvender kunstig intelligens, så de beslutninger, resultater eller anbefalinger, der udspringer fra kunstig intelligens, er troværdige. Det vil blandt andet sige, at det er beslutninger, resultater og anbefalinger, som man kan stole på, herunder at de er korrekte, ikke-diskriminerende og generelt ikke krænker fundamentale menneskerettigheder.

DI fremhæver, at EU-landene skal være de bedste i verden til at bruge data og kunstig intelligens på en ansvarlig måde, der som en selvfølge respekterer og passer på personlige eller fortrolige oplysninger. Det kan blive en stor fordel for danske og europæiske virksomheder, hvis det gribes rigtigt an – særligt når der skal reguleres på området.

Danske Maritime deler ambitionen i Kommissionens hvidbog, om at Europa skal være førende inden for udvikling og udnyttelse af kunstig intelligens for derved at bevare Europas førerposition inden for en lang række erhvervssektorer, herunder den maritime – en udvikling, der skal komme alle borgere og virksomheder i Europa til gavn. Kunstig intelligens skal anvendes på en sikker og ansvarlig måde, og det skal sikres, at data er pålidelige, før de tages i brug.

Danske Maritime fremhæver, at den maritime industri ser store muligheder for øget brug af kunstig intelligens, herunder ikke mindst i forhold til udviklingen af såkaldte ”smart ships”. ”Smart ships” omfatter ikke udelukkende autonome skibe, der er førerløse, men som styres og opereres fra land. Det gælder også eksisterende skibe, som opgraderes med nye digitale løsninger. Det gælder blandt andet inden for driftsoptimering af tekniske systemer om bord i skibene. Ved hjælp af kunstig intelligens kan skibsmotorerne og fremdrivningssystemerne eksempelvis diagnosticeres og optimeres løbende. Der-

ved optimeres energiforbruget, og spild minimeres. Kunstig intelligens kombineret med ”machine learning” kan derudover styrke overvågningen og analyserne i forhold til alle de avancerede tekniske systemer, som findes om bord på et moderne skib og samtidig sikre en bedre integration af disse systemer, herunder at hvert system opererer tættest muligt på sit optimum. Det vil samlet set sikre, at skibe fremadrettet opnår en bedre og mere bæredygtig drift.

Danske Maritime gør ligeledes opmærksom på, at den europæiske maritime industri har stor fokus på at udvikle digitale løsninger, der kan mindske skibsfartens miljø- og klimapåvirkning, og samtidig øge den maritime sikkerhed, så ulykker med skibe undgås. De danske maritime virksomheder er på mange områder helt i front i forhold til at arbejde med ”smarte” maritime løsninger. En del af arbejdet herhjemme er forankret i det offentlig-private maritime partnerskab ShippingLab, men også ude i de enkelte virksomheder arbejdes der med smarte løsninger.

Finans Danmark finder det vigtigt med en klar europæisk stillingtagen til kunstig intelligens og hilser derfor Kommissionens hvidbog velkommen. Finans Danmark ser store muligheder i brugen af kunstig intelligens. Kunstig intelligens giver mulighed for, at Europa kan øge velstanden for borgerne og sætte skub i væksten for virksomhederne. I banksektoren betyder det, at man blandt andet vil kunne forbedre kundeoplevelsen, øge cybersikkerheden, øge forbrugerbeskyttelsen og styrke risikostyringen. Det vil understøtte bekæmpelsen af økonomisk kriminalitet, herunder hvidvask

Finans Danmark fremhæver, at det er vigtigt politisk at adressere både muligheder og udfordringer, som en øget brug af kunstig intelligens kan og vil medføre. Finans Danmark er derfor enig i behovet for en politisk stillingtagen til kunstig intelligens-teknologiens muligheder med særligt afsæt i europæiske værdier for samfundsudviklingen.

Finans Danmark bemærker, at det er vigtigt at opretholde et højt niveau af kundebeskyttelse, som blandt andet vil sikre, at kunderne har/får tillid til kunstig intelligens. Anvendelse af kunstig intelligens ændrer ikke ved det overordnede ansvar - der skal altid være en person eller virksomhed, som er ansvarlig for, hvordan en kunstig intelligens fungerer. Dem, som udbyder kunstig intelligens, skal sørge for, at den kunstige intelligens overvåges, og at det regelmæssigt vurderes, om den virker efter hensigten (risikobaseret tilgang). Kunder skal kunne få oplysninger om, hvorvidt de direkte bliver udsat for kunstig intelligens. Samtidig er det vigtigt at sikre lige vilkår for alle brancher og geografier. Dette er af afgørende betydning for at sikre øget og hensigtsmæssig anvendelse af kunstig intelligens i den danske som europæiske banksektor.

Forbrugerrådet Tænk støtter overordnet EU-Kommissionens hvidbog. Brug af kunstig intelligens kan utvivlsomt have gavnlige effekter på samfundsniveau, hvor forudsigelser fra data kan bidrage til at begrænse klimaforandringer, inddæmme smittespredning, forbedre transportforhold og gennemskue it-kriminalitet. I forhold til fordelene for forbrugere og borgere anvender millioner af mennesker allerede kunstig intelligens i dag gennem mobiltelefoner, apps, spil og digitale platforme. Særligt i Danmark er den offentlige sektor også gået i gang med at styrke diagnosticering og behandling ved brug af kunstig intelligens.

Forbrugerrådet Tænk fremhæver, at brugen af kunstig intelligens i den offentlige sektor imidlertid også har givet anledning til en vis kritik, fordi balancen mellem samfundsinteresser og beskyttelse af individets privatliv kan tippe, når personer profileres og rankes med risiko for stigmatisering til følge. Derfor er det positivt, at EU-Kommissionen er meget opmærksom på, at kunstig intelligens med genbrug af data, uigennemsigtige algoritmer og profilering åbner for risici, som er væsentlige at tage hånd om. Dette gælder ikke kun i forhold til diskrimination, bias og stigmatisering, men også privatlivsbeskyttelse, øget risiko for it-svindel og manglende forbrugerbeskyttelse ved køb af internet-forbundne produkter.

Forbrugerrådet Tænk er tilhænger af tankegangen om, at Europa skal blive en ligeværdig, global spiller indenfor brugen af kunstig intelligens, men hvor omdrejningspunktet er at understøtte den demokratiske model, de europæiske værdier og forbrugerrettigheder. Målet må altså være at fremme konkurrenceevnen i forhold til USA og Kina, men med et markant andet fokus. Teknologien skal ikke blot være til gavn for virksomhedsvækst og effektivisering af europæiske samfund. Den skal konkret skabe værdi og nytte for individet, gøre rettigheder og privatlivsbeskyttelse til et konkurrenceparameter og understøtte en (anden) ”europæiske vej”. En vej som er kendetegnet ved en hensigtsmæssig implementering af nye teknologier.

Forsikring & Pension støtter Kommissionens ambitiøse plan om at sikre principbaserede rammer for etisk, troværdig kunstig intelligens, der beskytter borgernes rettigheder og samtidig sikrer virksomhederne mulighed for at udnytte de mange muligheder, der ligger i teknologien. Forsikring & Pension er overordnet enig med Kommissionen i behovet for at afdække eksisterende lovgivning, der regulerer kunstig intelligens, før der skrives til nye lovgivningstiltag. En fælleseuropæisk og afbalanceret regulering af kunstig intelligens er vigtig for at muliggøre det potentiale, som teknologien rummer for øget innovation og effektivisering.

Forsikring & Pension ser, at kunstig intelligens rummer et stort potentiale for forsikrings- og pensionsbranchen, der i høj grad er en datadrevet branche.

Kunstig intelligens anvendes allerede inden for branchen som støtteværktøjer, primært i forbindelse med automatisering og effektivisering af interne processer, som ingen effekt har på kundernes rettigheder. Det kan eksempelvis være en softwarerobot, der - ud fra indholdet af en kundes e-mailadresse - kan hjælpe med at allokere sagen til den rette sagsbehandler og finde den rette svarblanket frem på forhånd for at effektivisere sagsbehandlingen og dermed begrænse svartiden. Derudover anvendes almindelige robot automatiseringsprocesser eksempelvis i forbindelse med straks-udbetaling af erstatninger.

Ingeniørforeningen IDA (IDA) er overordnet meget positive over for udspillet. Kunstig intelligens er på vej til at blive et vigtig teknologisk skridt op ad den digitale trappe. Der er store muligheder for at give hele digitaliseringen et kvantespring fremad, men det er overordentlig vigtigt, at vi finder en måde at bruge kunstig intelligens på, som styrker vores værdier omkring borgerrettigheder, velfærdssamfund og frihedsidealer.

IDA mener, at den store fordel, som vi kan få med brug af kunstig intelligens, er, at vi kan opgradere de digitale fordele, som vi har i dag, ved at sammensætte en langt bredere og mere avanceret palette af informationer fra mange forskellige typer kilder, og ikke mindst at vi kan gøre det hurtigere og billigere. Men når informationer, persondata, billeder og tekstbeskeder kan samles billigt og hurtigt, så bliver det også langt lettere for både offentlige myndigheder og private virksomheder at skabe perfekte personprofiler, forudsige hvem, der vil gøre hvad, og ikke mindst påvirke borgere eller kunder til at agere på en bestemt måde, eksempelvis at stemme på et bestemt parti eller gå en anden vej end planlagt. Ofte vil det være fuldstændig umuligt for den enkelte borger at gennemskue, hvem der har hvilke oplysninger, hvad de bliver brugt til, og med hvilket formål. Det er derfor afgørende vigtigt, at vi sætter nogle rammer op for, hvordan vi vil bruge kunstig intelligens, så vi får fordelene, hvor vi ønsker det, og sætter begrænsninger der, hvor brugen af kunstig intelligens kan være med til at underminere tilliden til digitalisering. IDA er derfor meget positive over for Kommissionens tilgang om at "...it is vital that European artificial intelligence is grounded in our values and fundamental rights such as human dignity and privacy protection."

IDA er med dette udgangspunkt meget positivt indstillet over for målet om, at Europa skal være en global leder i innovation, i dataøkonomi og i digitale anvendelsesmuligheder. Kunstig intelligens kan lede til store forbedringer i henhold til vidensindsamling og praktisk håndtering af miljø- og klimaproblemer, samt til transport og sundhedssektorerne og den offentlige sektor. IDA kan dermed bakke op om den dobbelte tilgang til kunstig intelligens, som beskrevet med målsætningerne om at skabe et ekspertisemiljø i gensidig afhængighed med et tillidsmiljø.

Kommunernes Landsforening (KL) vurderer, at hvidbogen berører en række relevante elementer, som er væsentlige at forholde sig til, når man arbejder med kunstig intelligens. Men samtidig er det også indtrykket, at hvidbogen ikke løser de udfordringer, som den offentlige - og private - sektor oplever i forhold til kunstig intelligens. Dette gælder blandt andet GDPR – og databeskyttelsesloven, hvor der er eksempler fra kommuner, som oplever, at det er uklart, hvordan data må anvendes i forbindelse med træning og gentræning af algoritmer som følge af databeskyttelsesloven og GDPR. Med Kommissionens ønske om at potentialerne med kunstig intelligens skal udnyttes, er det også nødvendigt, at rammerne for at bruge data til formålet tydeliggøres. KL ser ligeledes, at hvidbogen ikke tilstrækkeligt fokuserer på informationssikkerhed og kunstig intelligens, altså hvilke forhold brugerne særligt skal være opmærksomme på i den sammenhæng.

KL fremhæver, at der i hvidbogen understreges vigtigheden af, at medlemslandene har en fælles tilgang til arbejdet med kunstig intelligens. Ikke desto mindre har Finansministeriet i Danmark for nyligt udgivet en vejledning omkring informationssikkerhed og kunstig intelligens, lige såvel som der er lavet dataetiske principper til brug for arbejdet med blandt andet kunstig intelligens. For den enkelte kommune kan det være svært at navigere og gennemskue, hvordan de forskellige vejledninger og anbefalinger skal ses sammen.

KL mener, at der er gode grunde til at overveje, om EU-landene kan lave fælles fodslag omkring anvendelsen af kunstig intelligens. Dette afspejles i den store opmærksomhed på anvendelse af kunstig intelligens, og ikke mindst de mange bekymringer, der er i forlængelse af forventningen om markant øget anvendelse af data om hver enkelt borger. Oplægget virker ikke færdiggjort. Dette kan formentlig henføres til, at der fortsat er behov for såvel afklaringer af potentialer og muligheder i en offentlig kontekst i både Danmark og andre lande, og at der er behov for politiske afvejninger af, hvordan vi ønsker at anvende kunstig intelligens.

Landbrug & Fødevarer (L&F) deler Kommissionens syn på, at der er store perspektiver og potentialer i kunstig intelligens-teknologien, og at en afgørende faktor for god anvendelse og optag af denne teknologi er, at tilliden til teknologien og den anvendelse sikres. Kunstig intelligens har potentialet til at sikre hurtigere og mere ensartede afgørelser, men den nye teknologi må ikke anvendes på bekostning af borgernes retssikkerheden.

TDC værdsætter Kommissionens stærke fokus på det digitale område. Det er TDC's opfattelse, at digitalisering af Danmark, danske virksomheder og den offentlige sektor i høj grad skal bidrage til at skabe succeser i den globale økonomi og sikre, at vi fortsat har et af de bedste velfærdssamfund i verden.

TDC savner helt overordnet en definition af, hvad kunstig intelligens er i Kommissionens hvidbog. Det er ikke nyt at benytte statistiske modeller til at

træffe beslutninger. Derfor er det afgørende, at man klart får defineret, hvornår anvendelsen af statistik og store datamængder anses for at være kunstig intelligens.

Specifikke bemærkninger

Et ekspertisemiljø

Fokus på forsknings- og innovationssamfundets indsats

Akademikerne fremhæver, at for at sikre at kunstig intelligens-arbejdet ikke koncentrerer sig alene på få store virksomheder, foreslår Akademikerne, at EU understøtter udviklingen af et robust økosystem for iværksættere. Endvidere er der behov for udviklingen af test- og udviklingsfaciliteter inden for kunstig intelligens på områder, hvor EU allerede har styrkepositioner som blandt andet sundhed, life-science, landbrug og fintech. I den forbindelse er det værd at understrege, at de eksisterende EU-programmer og adgang til finansiering via disse administrativt er tunge og derfor svære for SMV'er at deltage i. EU-reguleringen vedrørende kunstig intelligens bør derfor sikre, at også SMV'er kan deltage i samarbejde med ledende industrier og vidensinstitutioner.

DE er helt enig med Kommissionen i, at EU ikke skal tage til takke med at være passive brugere af avancerede digitale teknologier som kunstig intelligens, men at europæiske virksomheder skal være aktive udviklere og producenter. Vi har simpelthen ikke råd til at lade være. Danmark kan blive 35 mia. kr. rigere hvert år, hvis vi satser mere på kunstig intelligens, viser en analyse fra Innovationsfonden.

DE mener, at det blandt andet kræver, at vi lægger os i selen på forskning. Kommissionen opgør, at "some €3.2 billion were invested in artificial intelligence in Europe in 2016, compared to around €12.1 billion in North America and €6.5 billion in Asia". **DE** mener, at det skal være langt mere attraktivt at investere i forskning og udvikling og foreslår at give fradrag på 130 procent for investeringer i forskning og udvikling. **DE** ønsker også at fremme samarbejdet mellem universiteter og virksomheder – herunder med SMV'ere. Ikke mindst startups vil få gavn af et styrket samarbejde med universiteter og andre vidensinstitutioner.

DE er helt enig i analysen i Kommissionens hvidbog om, at der er behov for meget signifikante forøgelse af de forsknings- og udviklingsmidler, der allokeres til forskning inden for kunstig intelligens. **DE** er endvidere enig i, at der er behov for at prioritere europæiske områder, hvor Europa kan agere internationalt fyrtårn såsom inden for sundhed. **DE** kunne dog ønske, at handel blev tilføjet listen over mulige styrkepositioner. Det er ikke nok at udvikle nye produkter og løsninger, de skal også sælges.

DE bemærker, at man med interesse følger nye instrumenter, som udbydes af den Europæiske Investeringsfond (EIF), og at DE gerne ser, at man fra dansk side samarbejder med EIF om udvikling og udbredelse af relevante instrumenter. Som udgangspunkt lægger DE vægt på, at instrumenterne er fleksible og har en passende risikoprofil. Særskilt bakker DE op om, at Kommissionen og EIF udbyder et pilotprojekt med fokus på egenkapitalfinansiering af udviklingsprojekter med fokus på kunstig intelligens. I et gennemtænkt og velafprøvet set-up vurderer DE, at der er stort potentiale i at rulle et sådant projekt ud i stor skala.

Danske Maritime ser, at hvidbogen indeholder mange gode initiativer, som bestemt kan bidrage til udvikling og implementering af kunstig intelligens inden for det maritime erhverv og udnyttelsen heraf. Det er naturligvis vigtigt, at de i hvidbogens omtalte skabelse af ”excellence and testing centres” har fokus på det maritime område. Dette gælder også i forhold til initiativet til styrkelse af de digitale uddannelser og kompetencer på de europæiske forsknings- og uddannelsesinstitutioner.

Danske Maritime bemærker, at for den europæiske, herunder den danske, maritime industri er det afgørende, at der afsættes de nødvendige midler til forskning, udvikling og innovation inden for industrien, så industrien kan bevare sin førerposition inden for udvikling og produktion af komplekse og højteknologiske maritime produkter og løsninger. Det gælder eksempelvis i forbindelse med arbejdet under Waterborne Technology Platform, som fokuserer på udvikling produkter og løsninger, der kan gøre maritim transport i Europa miljø- og klimaneutral fra 2030 og derefter, og som derved støtter op om Kommissionens Green Deal fra december 2019. Arbejdet under platformen har stor fokus på digitalisering og udnyttelse af kunstig intelligens inden for det maritime.

IDA mener, at Europa har forskningsmæssigt et godt udgangspunkt for et ekspertisemiljø. Det er imidlertid vigtigt, at vi yderligere styrker forskningen i kunstig intelligens for at sikre en fortsat stærk position, da viden og evnen til at forstå og udvikle kunstig intelligens er afgørende for at kunne skabe og fastholde kravet til et tillidsmiljø. Europa skal ikke være afhængig af produkter og systemer, som ikke fungerer tilfredsstillende i forhold til denne målsætning, og vi skal ikke være ”afhængige” af kritiske monopolsystemer som eksempelvis Facebook og Googles’ services. Et tillidsmiljø kræver en forbedret konkurrencesituation med et stærkt marked af konkurrencedygtige alternativer, der lever op til de europæiske idealer.

IT-Branchen mener, at Europa skal investere endnu mere i at bevare sin styrkeposition som førende inden for forskning i kunstig intelligens, men

også i høj grad investere i at få denne viden kommercialiseret til nye virksomheder og vækst i Europa. IT-Branchen vurderer, at dette er et område, der skal adresseres, og at der med fordel kan skabes nye initiativer, der bygger bro mellem akademia og erhvervslivet.

L&F støtter tiltag til investeringer til udvikling af kunstig intelligens-teknologien samt bedre samarbejde på tværs af Europa om videre udvikling. Landbrugserhvervet er en del af den danske kunstig intelligens-strategi, og L&F forventer at kunne nyde stor gavn af videre udvikling, og også at landbrugs- og fødevarerområdet bør være central i kommende udvikling i Europa.

TDC støtter indsatsen for at styrke og forbinde kunstig intelligens-forskning gennem etableringen af fælles europæiske ekspertisecentre. TDC opfordrer til, at EU udvælger områder, hvor EU har et særskilt og unikt 'videns-forspring', som man vil satse på. På samme vis bør EU udvælge områder inden for kunstig intelligens (eksempelvis "machine-learning", "deep-learning" mv.), som man bør satses på. Frontløbernationerne fra første bølge af kunstig intelligens er allerede foran på den næste bølge, og derfor bør man fra europæisk side satse på udvalgte kunstig intelligens-teknologier inden for udvalgte sektorer, eksempelvis søfartsområdet, landbruget, grønne teknologier og velfærdsområdet, for at skærpe vores muligheder for at konkurrere.

Færdigheder

DE ser, at der er brug for et bredt, digital kompetenceløft på tværs af uddannelser – fra folkeskole, over ungdomsuddannelser og videregående uddannelser til voksen- og efteruddannelse. Det handler om alt fra teknologiforståelse i grundskolen til stærke digitale ungdomsuddannelser og uddannelse af flere it-specialister. Det gælder således digitalisering i almindelighed, og altså også kunstig intelligens. Fremtiden fortæller os, at 9 ud af 10 job kræver digitale færdigheder. 44% af EU's borgere har dog stadig ikke engang grundlæggende digitale færdigheder - derfor er det positivt, at Kommissionen lægger vægt på dannelse af færdigheder inden for digitalisering.

IDA ser frem til fremlæggelsen af "Skills Agenda", og en strategi for hvordan vi sikrer de europæiske kompetencer i forhold til at håndtere og udnytte mulighederne i kunstig intelligens bedst muligt. IDA er enig i, at et tillidsmiljø kræver et generelt fokus på opkvalificering af hele den europæiske befolkning - fra en indsats på folkeskoleniveau, til skabelsen af et fælles europæisk forsknings- og udviklingsmæssigt fyrtårn. Øget digitalisering og brug af kunstig intelligens kræver en tilsvarende øget robusthed i befolkningen, eksempelvis i forhold til personificerede reklamer, politiske budskaber og udokumenterede digitale nyhedsstrømme på sociale medier. Det bedste middel mod "fake news" er borgernes sunde fornuft og dømmekraft. Det kalder på en styrket oplysningsindsats.

IDA ser også i forhold til at styrke danske SMV'ers brug af kunstig intelligens, at en kompetencestyrkende indsats er vigtig for at sikre en dansk førerposition i tillidsmiljø-indsatsen. IDA henviser til arbejdet i SIRI-Kommissionen.

IDA mener, at for at udnytte Danmarks fulde potentiale inden for forskningskompetencer for kunstig intelligens kan vi med fordel fokusere på den del af området, som bedst er understøttet af vores værdier og kultur. Danmark skiller sig mest markant ud fra både USA og Kina gennem et langt højere fokus på værdier som fællesskab, lighed, livskvalitet, sikkerhed, hensyntagen til andre, samarbejde og konsensus. Dette stemmer fint overens med Kommissionens tillidsmiljø. Samtidig er IDA meget enig i Kommissionens målsætning om at skabe et forskningsmæssigt fyrtårn, der i øget grad kan fastholde de store talenter i europæiske virksomheder og forskningsmiljøer.

IDA finder, at en styrkelse af implementeringskompetencerne vil være med til at undgå, at man spilder afgørende ressourcer på at forsøge at automatisere opgaver og processer, som teknologien måske endnu ikke er moden til – og overser andre automatiseringsmuligheder, som måske teknisk ligger langt mere lige for. For at kunne lave disse vurderinger kræves en generel opkvalificering af forståelsen af kunstig intelligens og digitalisering, ikke mindst vedrørende styrker og svagheder, muligheder og begrænsninger samt etiske aspekter. At styrke implementeringskompetencer er en opgave, som universiteter og de Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter med fordel kan opbygge en kapacitet til.

IDA mener, at operationskompetencer er relevante for medarbejdere som anvender eller interagerer med kunstig intelligens-løsninger. Det kan eksempelvis være hospitalspersonale, som skal omgås transportrobotter eller anvende Kunstig intelligens-systemer til diagnosticering eller kirurgi. Også her kræves en overordnet forståelse af kunstig intelligens og dets styrker og svagheder, således at man forstår, hvilke muligheder og begrænsninger de forskellige systemer har, og er i stand til at vurdere, hvornår der er behov for, at et menneske overtager styringen, eksempelvis hvis en robot fejlfortolker en situation, eller et diagnosticeringssystem kommer med en usandsynlig diagnose. Eftersom kunstig intelligens-systemer sjældent er 100% fejlfri, kan vi ikke lade dem løse alle problemer selv. Det kræver som minimum, at medarbejderne har en overordnet forståelse af, hvordan den slags systemer virker, og hvornår der er behov for, at et menneske stopper eller ændrer i systemets handlinger og beslutninger.

IDA mener samtidig, at med at en øget brug af kunstig intelligens og automatisering skaber et større behov for medarbejdere med tekniske evner, skaber teknologien også et øget behov for de svært automatiserbare generiske

menneskelige kompetencer som sproglig intelligens, social intelligens, kritisk sans og evnen til at samarbejde. Det er relevant særligt i servicefunktioner, hvor den effektive udnyttelse af digitalisering med fordel kan ske hånd i hånd med en serviceminded menneskelig kontakt.

IDA fremhæver, at analyser i SIRI-kommissionen klart viste, at kompetenceudfordringerne først og fremmest handler om medarbejdernes motivation og mindset, i særdeles at reducere utryghed. Det er altså mest af alt afgørende, at medarbejderne har de rigtige attituder over for introduktionen af teknologi, og det kræver, at ledelsen er synlig med en langsigtet vision, at implementeringen af teknologi ses som et forandringsprojekt og ikke et IT-projekt, og at ledelsen ikke kommer rullende med en færdig løsning, men at tilgangen er lærende og undersøgende med medarbejderne involveret som en afgørende udviklingsressource fra begyndelsen.

Fokus på små og mellemstore virksomheder (SMV'er)

DE glæder sig over, at Kommissionen fokuserer på SMV'er og vil skabe grobund for nye virksomheder. Det kan Kommissionen gøre ved at fremsætte forslag til regulering, som er enkel, ikke er byrdefuld og som udgangspunkt teknologineutral. Det er en stigende udfordring, at megen EU-regulering er så kompliceret, at det kræver ansættelse af jurister for at leve op til reglerne, hvilket gør det særlig svært for SMV'erne. Ligeledes er det vigtigt at pointere, at for at fremme SMV'ers brug af kunstig intelligens skal adgangen til data også fremmes.

Privatsektoren som partner

DE fremhæver, at det er positivt, at Kommissionens hvidbog har fokus på offentligt-privat samarbejde. Det er netop i samarbejdet mellem offentlig og privat, at forskningen kan omsættes til innovation og jobskabelse.

Fremme anvendelsen af kunstig intelligens i den offentlige sektor

DE ser store potentialer for også den offentlige sektor i kunstig intelligens og støtter Kommissionens intention om at udbrede viden og optag af teknologierne. DE ser gerne en mere præcis definition i forhold til: "Action 6: The Commission will initiate open and transparent sector dialogues giving priority to (...) in order to present an action plan to facilitate development, experimentation and adoption". DE læser det som et ønske om at give ikke også startups lettere adgang til offentlige data med henblik på, at udvikle nye løsninger, og den vej gavne den offentlige sektor. Det er fundamentalt, at der skabes en stærk grobund for SMV'er inden for kunstig intelligens.

Sikring af adgang til data og databehandlingsinfrastruktur

Forsikring & Pension støtter generelt Kommissionens fokus på at etablere digitale ”økosystemer” og etableringen af ”data pools”. Adgang til data af høj kvalitet er en forudsætning for at kunne udnytte mulighederne ved anvendelse af kunstig intelligens. Derfor bør der arbejdes strategisk med samarbejdet mellem private virksomheder og offentlige myndigheder, der ligger inde med store mængder relevante datasæt, og rammerne for brug af disse. I forbindelse med den kommende revision af GDPR kan det endvidere overvejes, om centrale principper som ”formålsbestemt dataanvendelse”, ”dataminimering” m.v. kan lempes uden at gå på kompromis med de grundlæggende hensyn bag GDPR-lovgivningen.

L&F støtter også en samling af data i EU, men vi ser dog et behov for, at denne data oversættes til dansk for at den kan blive brugbar i den nationale forvaltning og hos virksomhederne.

Internationale aspekter

Danske Maritime fremhæver, at den maritime industri er et meget internationalt orienteret erhverv, hvilket blandt andet skyldes, at langt hovedparten af fragtskibene i dag bygges i Asien. Derfor er det vigtigt, at den europæiske digitaliseringsstrategi åbner muligheder for samarbejde om udvikling af ”smart ships” og innovative digitale løsninger til den globale skibsfart med tredjelande.

Et tillidsmiljø: Lovrammen for kunstig intelligens

Akademikere mener, at når kunstig intelligens, selvlærende algoritmer i stigende grad bliver grundlaget for automatiserede beslutningssystemer i eksempelvis rets- og sundhedsvæsen kan det være problematik. Bias i kunstig intelligens-løsninger har vist sig at være et stort og tilbagevendende problem i forbindelse med kunstig intelligens-løsninger. Det kan medføre, at beslutninger træffes på for spinkelt (ikke inddrager minoritetshensyn) eller direkte fejlagtigt grundlag. Det er derfor overordentlig vigtigt, at vi stiller krav om større transparens i måden, som vi konstruerer kunstig intelligens på og ved at stille krav om diversitet i udviklingsprocessen for at undgå bias. Krav om transparens og diversitet bør kombineres med systematiske kvalitetstjek for at fremme sikkerhed og præcision i kunstig intelligens-resultater.

Akademikerne fremhæver, at EU-regulering bør sigte på at gøre det muligt for almindelige forbrugere at få et svar på, hvad der ligger bag algoritmernes beslutninger. Akademikerne foreslår derfor, at der afsættes midler til en EU teknologi/kunstig intelligens-ambassadør, en ombudsmandsinstitution bestående af eksperter med den nødvendige tekniske, etiske og juridiske forståelse, som får rollen som vagthund til at sikre fair brug af kunstig intelligens. EU-institutionen gives beføjelse til at undersøge systemet, koden, når de får henvendelse om, at en beslutning, som er

taget via algoritmer, ikke er i overensstemmelse med loven. Institutionen pålægges, at de ikke deler forretningshemmeligheder om systemernes opbygning med andre.

DE mener grundlæggende, at EU's risikobaserede tilgang til regulering af kunstig intelligens er fornuftig. Kommissionen ønsker ikke at regulere enhver anvendelse af kunstig intelligens, men afgrænser sig til at stille krav til særligt udvalgte "high risk artificial intelligens applications", hvor kunstig intelligens anvendes i en kritisk sektor på kritiske funktioner, som ikke allerede er dækket af anden regulering.

DE mener, at EU - givet klare definitioner i den endelige regulering – har gode muligheder for at give en tiltrængt regulatorisk sikkerhed, som kan være med til at fremme kunstig intelligens i EU, som Kommissionen ønsker. Det er afgørende at Kommissionen sikrer, at der gælder klare og ens regler på tværs af EU, og at Kommissionen modvirker, at der opstår national fragmentering og dermed regulatorisk usikkerhed eller unødige byrder for en sektor som har et naturligt marked på tværs af EU. Dansk erhvervsliv har brug for gode digitale rammevilkår, og det skal være EU, der sætter dem.

Danske Maritime ser, at på den regulatoriske front bør arbejdet med at skabe de lovmæssige rammer for kunstig intelligens inden for det maritime primært være forankret i FN's søfartsorganisation den Internationale Maritime Organisation (IMO). Allerede i dag er der et arbejde i gang i IMO, der skal sikre ens internationale standarder og krav til "autonomous surface ships". Der bør i lovgivningsarbejdet være fokus på at stimulere udvikling af nye innovative løsninger, ikke mindst hos såkaldte frontløbervirksomheder. Derved minimeres risikoen for barrierer mod sådanne løsninger, men naturligvis uden at gå på kompromis med den maritime sikkerhed.

Dansk Standard anbefaler, at der arbejdes for, at Kommissionen afstår fra detailregulering af kunstig intelligens, men i stedet bygger en eventuel ny lovgivning på internationale og europæiske standarder. Samtidig ser Dansk Standard, at der bør arbejdes for, at der bliver udarbejdet standarder, som kan understøtte en udbredt brug af kunstig intelligens, og at Danmark hjemtager sekretariatet for en europæisk standardiseringskomite for kunstig intelligens og således giver danske aktører optimale vilkår for at påvirke europæiske standarder for kunstig intelligens. Ligeledes bør der arbejdes for, at der bliver en klar skelnen mellem lav risiko og eventuelle frivillige mærkningsordninger og høje risici og eventuelle lovmæssige krav. Dansk Standard fremhæver vigtigheden af at inddrage danske

interessenter i standardisering, herunder forbrugere, brancheorganisationer og Dansk Standard, i en dialog, om hvad en europæisk standardiseringsstrategi for kunstig intelligens skal indeholde.

Finans Danmark fremhæver, at kunstig intelligens er en teknologi under udvikling. Det er vigtigt at sikre, at de lovgivningsmæssige rammer tilvejebringer forbrugerbeskyttelse, men samtidig understøtter og fremmer innovation. En kommende lovgivning og regulering af kunstig intelligens bør tage sit udgangspunkt i en risikobaseret tilgang, herved kan forbrugerbeskyttelsen og hensynet til innovation og vækst begge tilgodeses.

Finans Danmark ser, at der i strategien nævnes, at kunstig intelligens enten har en høj eller lav risiko. En risikobaseret tilgang med flere risikoniveauer anbefales. En risikobaseret tilgang med kun to niveauer vil sandsynligvis reducere både store og etablerede virksomheder såvel som SMV'er og nystartede virksomheders anvendelse af kunstig intelligens.

Finans Danmark mener, at man i det kommende arbejde med at udforme ny regulering af kunstig intelligens, og særligt i forhold til at sikre en risikobaseret tilgang, med fordel kan søge inspiration i, hvorledes den finansielle regulering fungerer i forhold til fintech. Her arbejder man med en regulatorisk perimeter. Sådant en tilgang vil være til gavn for både forbrugere og virksomheder, da det både sikrer forbrugerbeskyttelsen samt understøtter innovation og udvikling.

Finans Danmark ser, at hvidbogen ikke skelner meget mellem kunstig intelligens, når den anvendes til at støtte menneskelige beslutninger, og når den kunstige intelligens fungerer autonomt. Igen bør en risikobaseret tilgang - alt andet lige - afstedkomme lettere regulatoriske krav til kunstige intelligenser, der kun bruges til at hjælpe mennesker med at træffe beslutning, hvorimod autonome kunstige intelligenser skal reguleres mere indgående.

Forbrugerrådet Tænk ser behov for en uddybning af, hvornår reglerne skal finde anvendelse, inden vi kan tage stilling til, om disse situationer er tilstrækkelige. Forbrugerrådet Tænk ser frem til på et senere tidspunkt at se forslaget til reglernes nærmere indhold. Det er positivt, at EU-Kommissionen understreger, at der er behov for regulering i fremtiden. Dog savner Forbrugerrådet Tænk mere fokus på den negative udnyttelse af data, som vi ser i dag, og som nødtigt skal få endnu bedre vilkår, når brugen af kunstig intelligens skal fremmes i EU-landene.

Forbrugerrådet Tænk savner dog, at EU-Kommissionen fremhæver principperne om privacy by design og default, som er væsentlige nye regler i GDPR og som betyder, at it-løsninger fra start af skal designes på en måde der sikrer, at privatlivsbeskyttelse, gennemsigtighed og kontrol med

data hele tiden er til stede. Indbygget databeskyttelse skal gerne være det fundament, som kunstig intelligens løsninger bygger på i fremtiden. Forbrugerrådet Tænk anbefaler derfor, at der er i kommende lovgivning udtrykkeligt indsættes krav om, at virksomheder og myndigheder skal indbygge privatlivsbeskyttelse fra start af i deres kunstig intelligens løsninger.

Forbrugerrådet Tænk bemærker, at det er positivt, at EU-Kommissionen er opmærksom på nødvendigheden af at etablere et tilsyn med udviklingen af algoritmer, så gennemsigtighed, forklarlighed og klageadgang overfor forbrugere og borgere sikres. Det er vigtigt, at befolkningen både på det generelle plan opnår mere viden om teknologien, men også helt konkret kan få indsigt i umiddelbare komplekse løsninger med brug af kunstig intelligens.

Forsikring & Pension fremhæver, at udviklingen og brugen af kunstig intelligens i høj grad allerede er dækket af eksisterende EU-lovgivning, der adresserer mange af de potentielle risici og udfordringer. Dette bliver suppleret af national lovgivning og retningslinjer på området (eksempelvis Finanstilsynets vejledning om superviseret ”machine learning”). De juridiske rammer på EU-niveau dækker blandt andet fundamentale rettigheder, privatlivets fred og databeskyttelse, produktsikkerhed og ansvar.

Forsikring & Pension ønsker derfor, at der udvikles principbaserede og proportionale rammer for reguleringen af kunstig intelligens, der bygger på den eksisterende EU-regulering og adresserer eventuelle ”huller” eller forhindringer i denne lovgivning. Derudover er det vigtigt, at reguleringen bliver risikobaseret og fokuserer på områder, hvor der er stor risiko for skade. På den måde sikres det, at det undgås, at almindelige robot automatiseringsprocesser rammes af unødvendige skrappe krav. Samtidig er det vigtigt at sikre lige konkurrencevilkår, således at eventuelle nationale krav ikke går videre end EU-lovgivningen på området, så danske virksomheder derved stilles dårligere i konkurrencen på det europæiske marked.

IDA er overordnet meget enig i, at strategisk brug af kunstig intelligens er vigtig, og at man skal tage udgangspunkt i de syv nøglebegreber, udarbejdet af Kommissionens højniveauekspertgruppe for kunstig intelligens. IDA er også enig i tilgangen om, at det er vigtigt med en lovgivningsramme, der tager udgangspunkt i at sikre de syv nøglebegreber.

IDA er enig i, at fælles europæiske indsats er både mere effektive og langt stærkere værktøjer end nationale tiltag. Men, hvor eksempelvis standardisering foregår inden for velafprøvede systemer og derfor som minimum bør ske på europæisk plan, så er det også vigtigt, at der er plads

til at afprøve initiativer rundt omkring, lokalt i Europa. Vi står over for så grundlæggende samfundsforandringer, at vi er nødt til at være åbne over for forskellige måder at håndtere de mange typer udfordringer, der vil opstå. Hvidbogen nævner det danske dataetiske mærke som et eksempel på en national indsats. Det dataetiske mærke er, ifølge DI, der står bag, udviklet til netop at kunne opskaleres til europæisk skala, når man har indhentet erfaringer med, hvordan mærket fungerer. Det er IDA's holdning, at Kommissionen bør se sådanne nationale tiltag som et positivt forsøg på at afprøve forskellige løsninger, og at man fra Kommissionens side bør følge de forskellige projekter med interesse for at se, hvilke projekter, der med fordel kan støttes til at opskalere og udbredes til resten af Europa.

IDA er derudover meget enig i, at hovedrisici for brug af kunstig intelligens handler om, hvorvidt vi er i stand til at beskytte fundamentale rettigheder, sikkerhed og troværdighed. Derfor handler en strategi for bedre udnyttelse af kunstig intelligens også om at sikre fundamentale rettigheder, undgå diskrimination og at sikre, at brug af kunstig intelligens ikke bliver en demokratisk trussel. IDA er derfor også involveret direkte i at sikre at etiske hensyn indgår i de kommende ISO-standarder for kunstig intelligens. I den forbindelse er IDA også involveret i at udarbejde tekniske rapporter på europæisk plan for, hvordan standarder for kunstig intelligens kan være med til at skærpe sikkerheden for, at grundlæggende menneskerettigheder overholdes ved at skabe et konkret redskab til at handle etisk bevidst til virksomheder og udviklere, der arbejder med kunstig intelligens.

IDA er dog også enig med Kommissionen i, at en reguleringsmæssig tilgang skal være proportional med de muligheder, som SMV'er har. Et vigtigt element her er, at lovgivningen gøres så klar og ukompliceret som mulig, og at der sideløbende udvikles de rette støtteværktøjer, som det er sket i forbindelse med GDPR i Danmark.

IT-branchen mener, at det er positivt, at EU lægger op til at skabe klare rammer og etiske retningslinjer for kunstig intelligens, herunder opdelingen i høj- og lavrisiko kunstig intelligens. IT-Branchen kan dog have en bekymring for, at EU indfører unødigt og ny regulering i stedet for at afklare om den eksisterende lovgivning kan justeres for at imødegå de udfordringer, som kunstig intelligens stiller. Særlig kan der være en bekymring for, at danske og europæiske virksomheders vil komme til at opleve regulatoriske barrierer, som ikke eksisterer uden for EU's grænser. Det vil ikke kun svække danske og europæiske virksomheders konkurrenceevne, men det vil være en stopklods for innovation og udvikling af nye forretningsmodeller til det globale marked. Flere danske techstart-ups har været ude at sige, at mere regulering kan have den konsekvens, at de bli-

ver nødt til at flytte virksomheden uden for Europas grænser og/eller opgive EU som et vækstmarked. Det bliver afgørende, at EU rammer den rigtige balancegang mellem regulatoriske tiltag og at fastholde europæisk konkurrenceevne og en førerposition på kunstig intelligens, der har mennesket i centrum.

IT-branchen bakker op om, at EU tager føringen på at indføre ensartet regulering for kunstig intelligens på tværs af hele EU, så der ikke indføres forskellige nationale regler, som hindrer virksomhedernes konkurrencesituation. Det kræver, at EU handler hurtigt og får skabt en fleksibel lovgivningsramme, der kan følge med den teknologiske udvikling og uden unødigt bureaukrati. For eksempel kan det have store administrative omkostninger for SMV'er at skulle dokumentere og teste, at der leves op til EU's etiske regler inden for de udpegede højrisiko-områder. Det bliver afgørende, at danske og europæiske virksomheder kan forstå og agere ud fra EU's kommende kunstig intelligens-regulering.

L&F støtter, at der indføres en klar europæisk lovgivningsramme for etisk anvendelse af kunstig intelligens – og omfanget heraf – som både tager højde for beskyttelsen af borgerens retssikkerhed og cybersikkerhed.

TDC ser generelt positivt på Kommissionens ambitioner om at definere en europæisk tilgang til udvikling og anvendelse af kunstig intelligens baseret på europæiske værdier om beskyttelse af fundamentale rettigheder og forbrugerrettigheder. TDC er enig i, at dette er muligt uden at hæmme innovationskraften og konkurrencedygtigheden i EU. Dette afhænger dog af, hvordan reguleringen konkret udformes.

Mulige tilpasninger af EU's eksisterende lovramme

DE noterer sig med tilfredshed, at Kommissionen er opmærksom på, at væsentlige dele af kunstig intelligens (som det brede begreb det er) allerede er omfattet af eksisterende regulering - enten i form af generel regulering eller sektorspecifik regulering. Det er positivt og helt rigtigt, at Kommissionen lægger op til kun at overveje ny regulering, hvor kunstig intelligens måtte have særlige karakteristika, som ikke er dækket af eksisterende regulering.

DE angiver hertil et eksempel på medicinsk udstyr, der allerede i dag reguleres af EU. Indenfor dette område skal man gennem et kvalitetssikringssystem levere dokumentation for arbejdsmetoder og datakilder, og der stilles krav til robusthed og sikkerhed. Der træder en ny forordning i kraft i maj 2020, som skærper kravene til dokumentation, ydeevne, og sikkerhed. Det er alt sammen krav, der minder om, hvad Kommissionen oplister af krav i hvidbogen. DE opfordrer kraftigt til, at man systematisk iagttager denne og beslægtede

reguleringer, genbruger erfaringerne og selvfølgelig undgår at pålægge overlappende regulering. Det gælder på eksemplets område og på andre områder.

DI ser, at Kommissionen i sin hvidbog og tilhørende rapport lægger op til flere mulige ændringer af den eksisterende produktlovgivning. Eksempelvis når det vedrører informationsforpligtelser og datakvalitet kan det være svært at afgøre om begge aspekter tænkes indlejret i både den eksisterende lovgivning og en ny horisontal lovgivning. Det er DI's opfattelse, at en fremtidig lovgivning, der tager højde for de nye teknologier bliver så simpel som muligt, så den samme virksomhed ikke skal forholde sig til mange forskellige regelværk for at få overblik over, hvordan et specifikt område af produktet reguleres. I det omfang, at det samme område reguleres flere steder, er det nødvendigt at sikre sig, at ordlyden af forpligtelsen er ens og i hvert fald ikke er modstridende.

DI ser, at informationsforpligtelser og samarbejde på tværs af værdikæden diskuteres som mulige løsninger på de udfordringer, som de nye teknologier medfører. Det er DI's holdning, at kravet herom nøje bør opvejes mod risikoen for at påføre virksomhederne krav om at udlevere forretningshemmeligheder. Samme hensyn til forretningshemmeligheder bør gøres gældende i forbindelse med førnævnte mulige tredjeparts certificering af en kunstig intelligens-løsning, der vurderes som en højrisiko løsning.

DI bemærker, at selvom rapporten, der følger med hvidbogen, fastslår, at den eksisterende lovgivning tager højde for sikkerhedsrisici relateret til "Internet of Things"-produkters (IoT) forbundethed, lægger den alligevel op til mulige ændringer i den eksisterende lovgivning. Det er DI's opfattelse, at eventuel fremtidig lovgivning omkring cybersikkerhed som udgangspunkt skal være horisontal. I modsat fald risikerer man en situation, hvor samme produkt underlægges flere forskellige lovgivninger, udsættes for afvigende og i værste fald modsatrettede krav i forhold til cybersikkerhed. Skal fragmenterede krav til produkters cybersikkerhed undgås, er EU-lovgivning nødvendig. Samtidigt vil det kunne bidrage til Europas konkurrencekraft på sigt.

DI fremhæver, at Kommissionen planlægger en revision af det generelle produktsikkerhedsdirektiv og muligvis også af "the New Legislativ Framework". DI finder, at det er afgørende, at produktlovgivningen ensrettes så meget som muligt med henblik på at styrke regelefterlevelsen i markedet. Samtidigt er det vigtigt, at princippet om proportionalitet håndhæves, så kun de krav, der er en forudsætning for produkternes sikkerhed, kræves opfyldt.

DI hæfter sig ved, at når det gælder produktansvarslovgivningen, finder Kommissionen den fit-for purpose. Det er også DI og de europæiske industriorganisationers umiddelbare vurdering. DI har derfor behov for mere tid til at vurdere Kommissionens forslag om en eventuel faseopdelt tilgang til

produktansvar og en mulig ændring af bevisbyrden i produktansvarsdirektivet.

Forbrugerrådet Tænk ser, at EU-Kommissionen peger på, at eksisterende lovgivning skal gennemgås for blandt andet at sikre, at rettigheder og forbrugerbeskyttelse opretholdes, når brugen af kunstig intelligens skal fremmes i Europa. Som forbrugerorganisation opleves der uklarheder i forhold til mangelsbeføjelser i internetforbundne produkter, både i forhold til sikkerheden generelt, men også i forhold til it-sikkerhed, som eksempelvis klageadgang ved softwarefejl og myndighedernes rolle. Eksempelvis mangler der regler for opdatering af software i internetforbundne produkter, hvilket forringer forbrugernes retstilling, når de køber smarte produkter i forhold til traditionelle. Det er vigtigt, at forbrugernes rettigheder er ens, uanset om de agerer i den fysiske verden eller online.

Forbrugerrådet Tænk støtter, at der foruden opdatering af eksisterende regler udvikles en specifik ny lovgivning inden for kunstig intelligens. Teknologiens anvendelse rummer åbenlyse problemstillinger, som ikke er dækket af eksisterende regler i EU, så regler er nødvendige, hvis tilliden skal bevares. Det har ikke kun forbrugerorganisationer efterlyst, men også store virksomheder og brancheorganisationer på det europæiske marked.

Forbrugerrådet Tænk finder ligeledes, at det meget vigtigt at få præciseret i den kommende lovgivning, hvad de grundlæggende principper i GDPR's artikel 5 konkret betyder i forhold til brugen af kunstig intelligens og algoritmer. Det er eksempelvis vigtigt at fremhæve, hvordan reglerne om genbrug af data skal forstås og anvendes i forhold til princippet om formålsbestemthed, proportionalitet og dataminimeringsprincippet.

Forsikring & Pension ser, at det er væsentligt, at producenter og komponent- og softwareleverandører altid kan identificeres. Det indebærer, at når en softwareleverandør er leverandør til en europæisk producent/forbruger, skal det være klart, hvilket selskab der er leverandør. Dette skal også gælde, hvis softwaren produceres hos flere selskaber i flere lande/kontinenter. Det skal være klart, hvilket land softwaren stammer fra for at kunne identificere, om der er tale om "førsteimportør til EU". Der er behov for at håndtere uigenkendsigtighed i forbindelse med anvendelse af kunstig intelligens-komponenter. Det kan være vanskeligt at etablere, hvilken komponent der fejler, eller om det er samspillet mellem dem, der forårsager skade. Løsningen på dette må være regler om objektivt ansvar og eventuelt mellemhandleransvar. På den måde undgås det, at forbrugeren skal bruge tid på at finde ud af, om den originale producent er culpa-ansvarlig, eller hvilken komponentleverandørs software der fejler. Forbrugeren kan så gå direkte til mellemhandleren, der må hæfte – evt. bredere end producentens ansvar (culpa), da sidstnævnte kan være svært at løfte ved samvirkende skadeårsager, eller det kan være umuligt

at etablere om softwaren er defekt. Derudover er der behov for at kunne tracke opdatering af software, så det kan fastslås, hvilken version af software, der var installeret på et givent tidspunkt.

Forsikring & Pension ser også, at der kan være behov for at se på definitionen af begrebet ”defekt”. Det kan være vanskeligt som kunde at løfte bevisbyrden for, at produktet er defekt. Produkter, der indeholder kunstig intelligens, skal være sikre, og man kan overveje et præsumptionsprincip i vurderingen af defektbegrebet for at sikre større forbrugerbeskyttelse. Forstået på den måde, at mellemhandleren skal bevise, at produktet ikke var defekt.

Regulering af ”højrisiko” kunstig intelligens gennem obligatoriske krav

DE støtter, at EU stiller krav til de til (kommende, nærmere definerede) højrisikoanvendelser af kunstig intelligens, herunder krav til dokumentation og kontrol af data. DE stiller sig imidlertid umiddelbart skeptisk over rationalet i generelt at pålægge virksomheder at lade specifikke algoritmer underkaste gennemgang. Det centrale må være, at der er evidens og sikkerhed for kunstig intelligens-teknologien - navnligt når der er tale om kunstig intelligens, der tjener som eksempelvis beslutningsstøtte, hvor et eller flere mennesker træffer beslutningen. Det må således bero på helt klare definitioner, hvis der er behov for at give myndigheder adgang til at gennemgå algoritmer og andet, der kan være forretningsfølsomt. Det står også åbent, hvordan et sådant system for kontrol og tilsyn skal fungere – også henset til ressourcesiden, hvor der generel er mangel på it-specialister i samfundet. Det ville kræve ressourcer med betydelige og dybdegående forståelse for teknologien, og rationale og effekt skal derfor nøje overvejes.

DI bemærker, at der i hvidbogen lægges op til, at der skal ske en horisontal regulering af kunstig intelligens, når der er tale om højrisiko-løsninger, hvilket giver bedre mulighed for gennemsigtig og forudsigelig regulering – fremfor vertikal regulering, der kan medføre forskellige og modstridende krav til virksomheder. DI støtter derfor op om en horisontal risikobaseret tilgang til regulering af kunstig intelligens. Der bør kun reguleres i den udstrækning, at det er proportionalt med det formål, som man ønsker at fremme.

DI understreger, at det derfor også får afgørende betydning, hvordan en kommende lovgivning definerer højrisiko, og at den definition af kunstig intelligens, som man tager udgangspunkt i, giver mening i praksis, hvilket vil sige også i forhold til funktionaliteten af den kunstige intelligens. Det er vigtigt, at definitionen af højrisiko justeres, når der er behov for det. Samtidig kræver investering i nye teknologier også forudsigelighed i forhold til de krav, som produkterne skal leve op til. Netop definitionen af højrisiko og de konkrete krav, som løsningerne skal leve op til, er derfor

vigtige emner, der kræver bred inddragelse af virksomheder og deres organisationer.

DI er af den overordnede holdning, at definitionen af højrisiko må foretages med udgangspunkt i en risk-benefit betragtning, så byrder ikke unødigt begrænser europæiske virksomheders mulighed for at innovere. Brug af tredjeparts certificering kan være nødvendig, men kun for de mest risikofyldte anvendelser. Ellers risikerer man, som det var tilfældet med de nye cybersikkerhedsregler, at alle gængse produkter reelt set underlægges tredjeparts certificering. Samtidig vil **DI** i forlængelse af hvidbogens ønske om at regulere kunstig intelligens minde om, at man aldrig kan regulere sig helt ud af ud af udfordringerne. Der vil altid være eksempler, hvor reglerne ikke efterleves, og det kun er de ansvarlige virksomheder, der efterlever reglerne og påtager sig byrderne derved.

DI mener, at når det gælder brug af overensstemmelsesvurderinger, skal Kommissionen tage udgangspunkt i de moduler, der på forhånd er defineret under ”the New Legislativ framework”-lovgivningen og i anvendelsen af harmoniserede standarder. De produkter, som de nye regler vil omfatte, er i forvejen underlagt anden EU-lovgivning, som tager udgangspunkt i ”the New Legislative Framework”-moduler og harmoniserede standarder. Det er i den forbindelse vigtigt at slå fast, at der skal findes en løsning, så de standarder, der udvikles i europæisk og internationalt regi, reelt kan harmoniseres.

DI ser, at Kommissionen fremfører både i hvidbogen og i den medfølgende rapport, at kunstig intelligens-systemer har mulighed for at foretage beslutninger, som de ikke er designet til i forbindelse med erfaringsbaseret læring, i forbindelse med softwareopdateringer eller cyberangreb. **DI** stiller spørgsmålstegn ved denne præmis og omfanget heraf, og henstiller til, at spørgsmålet udforskes yderligere, før der gribes til handling i form af regulering baseret på denne præmis.

Forbrugerrådet Tænk stiller spørgsmålstegn ved, hvorvidt nye regler kun er nødvendige på områder, hvor brugen af kunstig intelligens udgør en høj risiko, afhænger i høj grad af, hvordan høj risiko defineres, og hvilke kriterier der indgår i den risikobaserede vurdering, som der lægges op til. Forbrugerrådet Tænk støtter umiddelbart den risikobaserede tilgang, som også anvendes i GDPR og som sikrer, at reglerne anvendes proportionalt. Men kriterierne er ikke beskrevet udover eksemplet med brug af sundhedsdata, som er særlige følsomme og som kan misbruges med diskrimination eller stigmatisering til følge.

Forbrugerrådet Tænk fremhæver, at problemet ved at sondre mellem højrisiko og lavrisiko består i, at man på forbrugerområdet kan forestille sig tjenester, der ved hjælp af kunstig intelligens indsamler oplysninger

om adfærdsdata, som forbrugernes interageren på forskellige hjemmesider, i apps eller dialog med andre personer, så tjenesten i sig selv kan betragtes som lavrisiko. Den efterfølgende brug af kunstig intelligens til at forudsige humør, psykisk tilstand eller kommende behov kan manipulere forbrugeren til at foretage bestemte uhensigtsmæssige køb eller indgå ”uheldige” aftaler. Den profilering, der sker på baggrund af umiddelbare almindelige oplysninger, kan altså på grund af mængden og akkumuleringen af data få negative konsekvenser og udgøre en høj risiko for forbrugeren.

TDC finder det passende, at Kommissionen lægger op til en sondring mellem høj- og lavrisikobetonede kunstig intelligens-systemer, herunder at man lægger op til at anvende proportionalitetsprincippet i tilgangen til at pålægge forpligtelser.

TDC finder det dog uklart, om de nuværende to kriterier er tilstrækkeligt oplyste til binært at kvalificere kunstig intelligens-systemer. En opstilling af konkrete sektorer giver regulatorisk sikkerhed, men samtidig udfordrer den konkrete risikovurdering denne sikkerhed. I forhold til sektorkriteriet skal det undersøges, hvilke sektorer der reelt udgør en risiko for skade, død, eller signifikant materiel eller immateriel skade, dermed risikovurderingen. Alternativt skal muligheden for at tillægge risikovurderingen mere vægt undersøges og som konsekvens eventuelt fjerne sektorkriteriet.

TDC støtter, at der i forhold til udformningen af konkret regulering af højrisikobetonede kunstig intelligens-systemer, udformes et regelsæt, som stiller krav om dokumentation af input (datasæt) og output (resultat/afgørelse). **TDC** støtter således et regelsæt, som stiller krav til, at datasæt skal være uden bias, samt at dette kan dokumenteres. Samtidig bør regelsættet indeholde krav til opbevaring af datasæt/træningsdata (input) samt data om afgørelser (output). **TDC** støtter endvidere en model, hvor output af et kunstig intelligens-system får direkte effekt, men hvor der er mulighed for, at et menneske kan omgøre afgørelsen. For nogle kunstig intelligens-systemer, som eksempelvis selvkørende biler, vil mulighed for intervention i realtid være fordelagtigt.

TDC vurderer, at kontrol med input og output vil være tilstrækkeligt i forhold til at skabe tillid til kunstig intelligens-systemer. Således anser **TDC** det ikke for nødvendigt med et regelsæt, der giver myndigheder for adgang til at gennemgå eksempelvis algoritmer. Dette vil desuden være kompromitterende i forhold til intellektuelle ejendomsrettigheder og forretningshemmeligheder og dermed skade såvel konkurrencen som evnen til at innovere og konkurrere i det private erhvervsliv.

Frivillig mærkning af anvendelser af kunstig intelligens, der ikke indebærer høj risiko

DE ser, at Kommissionen lægger op til, at virksomheder, der udvikler eller anvender kunstig intelligens som falder uden for det dobbelte princip om ”high risk applications”, ikke reguleres, men kan gøre brug af en frivillig certificerings- eller mærkningsordning. DE bakker kraftigt op om tilgangen og glæder sig i den forbindelse over, at Kommissionen har bemærket det initiativ, som DE har taget sammen med DI, SMVdanmark og Forbrugerrådet Tænk, om at etablere en generel mærkningsordning for it-sikkerhed og digital ansvarlighed. Mærkningsordningen - som støttes økonomisk af Industriens Fond og politisk af Erhvervsministeriet - lanceres i løbet af 2020. DE har fra starten haft ambitioner om bred europæisk udbredelse og håber, at initiativet kan tjene til inspiration i Kommissionens videre arbejde. DE ser ikke behov for en specifik mærkningsordning for kunstig intelligens.

DI bemærker, at i forhold til en ny frivillig mærkningsordning er det vigtigt, at der udvikles fælles EU-regler på området, så markedet for mærker ikke fragmenteres. Samtidigt er det nødvendigt at tage udgangspunkt i eksisterende ordninger som den danske mærkningsordning, der er under etablering, og brugen af internationale standarder, der styrker den globale udbredelse af mærket. Grundlæggende skal man være varsom med at introducere for mange og for specifikke mærker – særligt på relaterede områder. Forbruger, kunder etc. har vanskeligt ved at differentiere mellem mærkerne, og samtidig skal virksomhederne prioritere pladsen til at vise mærket, i forhold til markedsføring og i forhold til at bruge ressourcer på at leve op til mærket.

DI fremhæver, at vi i Danmark har valgt at etablere en mærkningsordning med fokus på dataansvarlighed/digital ansvarlighed. Den dækker både dataetik/privatlivsbeskyttelse, it-sikkerhed og ansvarlig anvendelse af nye teknologier som kunstig intelligens. Baggrunden er, at brugerne blander disse datadrevne elementer sammen, og for virksomheder er der store synergieffekter ved at tænke ansvarlighed på tværs af disse tre områder. Det giver bedre overblik, gennemsigtighed og sammenhæng for forbrugerne og brugervirksomhederne (B2B) at tænke digital ansvarlighed samlet ind i et mærke i stedet for tre forskellige mærker. Samtidig er der større sandsynlighed for, at virksomhederne ønsker at prioritere et mærke fremfor tre eller flere andre mærker. Danmark har fået udført mindre undersøgelser, der både støtter det samlede mærke hos forbrugerne og virksomhederne.

DI opfordrer derfor til, at man på europæisk niveau tænker ansvarlig data- og teknologianvendelse og it-sikkerhed sammen, når der overvejes at introducere nye mærker indenfor det digitale område. Det vil sige, at man ikke vælger at introducere et særskilt kunstig intelligens-mærke, og

måske senere et dataetikmærke og et it-sikkerhedsmærke i EU-regi. Det er ambitionen at indhente danske erfaringer på området, som kan spilles ind på europæisk niveau. Det er derfor ikke ambitionen, at det danske mærke nødvendigvis skal eksistere om 10 år, men at det kan have banet vejen for et europæisk mærke.

Dansk Standard fremhæver, at der i Kommissionens hvidbog nævnes en dansk mærkningsordning, som formentlig er mærket for it-sikkerhed og ansvarlig dataanvendelse. Hvis der skal udarbejdes en tilsvarende frivillig mærkningsordning på europæisk niveau, er det vigtigt, at en sådan baseres på europæiske og/eller internationale standarder, således at det ikke kommer til at hæmme konkurrencen på markedet. SMV'er kan bruge standarder til at skabe tillid omkring deres produkter og services. Det kan de, når de kan dokumentere, at de lever op til velkendte standarder i markedet. Det kan således både være en fordel for virksomheder at have frivillige mærkningsordninger og/eller deciderede lovkrav, som kan bruges til at signalere, at produkter og services har en høj kvalitet eller sikkerhed. Det skal ved overvejelser om mærkningsordninger eller lovkrav sikres proportionalitet mellem udfordringer/risici og krav, og så vidt muligt skal kravene formuleres horisontalt, således at produkter og services kan leve op til krav på tværs af sektorer.

Forbrugerrådet Tænk støtter udviklingen af europæiske mærkningsordninger, som kan fremme etisk brug af data og dermed trygheden for både forbrugere og virksomheder. Dog vurderer Forbrugerrådet Tænk, at der på området for kunstig intelligens først og fremmest er brug for regulering frem for frivillige mærkningsordninger.

TDC støtter op om en frivillig mærkningsordning for ikke-højrisikobetonede kunstig intelligens-systemer, som et redskab for virksomheder til at opnå forbrugertillid. Dog opfordrer TDC til, at man forholder sig til, hvordan forbrugere skal kunne afkode forskellen på kunstig intelligens-systemer, der er underlagt obligatorisk krav (højrisikobetonede), og kunstig intelligens-systemer, der er underlagt frivillige krav (både høj- og lavrisikobetonede).

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

På Konkurrenceevnerådsmødet den 18. februar 2019 blev der vedtaget råds-konklusioner, der bakkede op om en stærkere udvikling, implementering og anvendelse af kunstig intelligens i alle økonomiske sektorer med det formål at gøre Europa til en global leder inden for kunstig intelligens. Redskaberne til at nå denne målsætning gik blandt andet på flere investeringer samt styrkelse af forskning, innovation og færdigheder.

Ligeledes i rådskonklusioner fra Telekommunikationsrådet vedtaget den 7. juni 2019 blev vigtigheden af sikringen af europæiske borgeres rettigheder såvel som styrkelse af tilliden til kunstig intelligens fremhævet, hvorfor Kommissionen blandt andet måtte overveje evaluering af eksisterende lovgivning i forhold til at imødegå udfordringer samt muligheder, der følger af ny teknologisk udvikling, således for at skabe en pålidelig ramme for kunstig intelligens, der beskytter etiske principper og grundlæggende rettigheder.

På den baggrund er det den generelle forventning, at medlemslandene vil være positivt stemte over for elementerne i Kommissionens hvidbog. Dog kan der forventes divergerende holdninger til Kommissionens forslag til en europæiske lovgivningsramme, der går videre end Rådets konklusionstekster.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen mener, at digitaliseringen skal tjene samfundets interesser ved, at digitalisering bidrager til at adressere samfundets udfordringer, mens etisk, ansvarlig og sikker digitalisering går hånd i hånd med digital vækst. Regeringen arbejder for, at den digitale økonomi i Europa generelt kendetegnes ved et højt niveau af tillid og tryghed, samt en stærk digital konkurrenceevne baseret på innovationsfremmende og teknologineutrale rammevilkår, uden unødige byrder og barrierer.

På den baggrund byder regeringen Kommissionens hvidbog om kunstig intelligens velkommen og støtter ambitionen om en fælles europæisk tilgang til at fremme udbredelsen af kunstig intelligens, og at dette sker på en ansvarlig og tillidsskabende måde.

Regeringen anser kunstig intelligens som en af de afgørende teknologier, som kan være med til at understøtte EU's konkurrenceevne, velstand og grønne omstilling samt den offentlige forvaltning og velfærdsydelser. Samtidig erkender regeringen, at udbredelsen af kunstig intelligens i visse situationer kan indebære en række alvorlige risici, der kan underminere en etisk, ansvarlig og sikker anvendelse af kunstig intelligens. Derfor er regeringen enig med Kommissionen i, at disse alvorlige risici bør adresseres i en europæisk lovgivningsramme. Regeringen vil overordnet arbejde for, at en europæisk lovgivningsramme for kunstig intelligens udformes, således at den fremmer en etisk, ansvarlig og sikker anvendelse af kunstig intelligens, samtidig med at den går hånd i hånd med innovation samt konkurrenceevnen og tager hensyn til rammerne for de enkelte sektorer.

Regeringen finder det derfor generelt hensigtsmæssigt, at der kan stilles krav til den anvendelse af kunstig intelligens, der kan medføre alvorlige risici for individer og samfundet. Det er imidlertid afgørende, at "højrisiko" kunstig intelligens bliver klart afgrænset til anvendelser, der reelt kan

medføre alvorlige risici, og at innovation og nye løsninger fortsat kan udvikles på disse områder. Dermed skal eventuelle nye krav være proportionale og fremtidssikrede og skal både kunne adressere risici forbundet ved anvendelsen af kunstig intelligens-løsninger og alle data, som benyttes i såvel træning som anvendelse af løsningen.

Regeringen finder det endvidere vigtigt, at de europæiske tiltag tager højde for, at kunstig intelligens også udvikles og anvendes i den offentlige sektor til gavn for velfærd og et højt offentligt serviceniveau. Det er dog vigtigt, at understrege, at kunstig intelligens på visse områder alene kan fungere som beslutningsstøtteredskab Regeringen er samtidig opmærksom på, at visse anvendelser af kunstig intelligens i samfundskritiske sektorer kan indebære risici af samfundsmæssig betydning. Samtidig er det afgørende, at uproblematisk anvendelse af teknologien ikke begrænses til skade for innovation, udvikling af nye forretningsmodeller og fremtidens arbejdspladser. I forlængelse heraf er der ligeledes behov for, at reglerne bliver klare og operationelle, så de kan håndhæves effektivt. I den forbindelse er det vigtigt at afklare, hvordan gråzoner af risikoklassificering håndteres.

Regeringen støtter forslaget til en frivillig mærkningsordning for ikke-”højrisiko” kunstig intelligens. Regeringen vil arbejde for, at en europæisk mærkningsordning for kunstig intelligens vil hente inspiration fra den danske mærkningsordning for IT-sikkerhed og ansvarlig dataanvendelse, således at etisk, ansvarlig og sikker brug af kunstig intelligens bliver et konkurrenceparameter for danske og europæiske virksomheder.

I forlængelse heraf arbejder regeringen for at øge transparensen om, hvordan virksomheder arbejder med kunstig intelligens og data. Dette kan ske ved at stille krav om, at de største europæiske virksomheder skal redegøre for deres dataetiske politik i forbindelse med deres årsregnskab.

Regeringen anser kunstig intelligens for en nøgleteknologi, der i visse situationer kan medføre sikkerhedspolitiske risici. Regeringen arbejder for, at Kommissionen også overvejer initiativer, der understøtter, at indsatser rettet mod udvikling og øget optag af kunstig intelligens tager højde for sårbarheder i samfundskritiske sektorer. Ligeledes åbner kunstig intelligens op for nye former for cyberangreb. Regeringen ønsker, at Kommissionen anlægger en horisontal tilgang til cybersikkerhed og sikrer, at eksisterende lovgivning for cybersikkerhed også adresserer risici i forbindelse med kunstig intelligens.

Fra dansk side støtter man, at Kommissionen anlægger et horisontalt perspektiv på tilgangen til kunstig intelligens og dermed også har fokus på at justere eksisterende lovgivning for at adressere særlige problemstillinger i forhold til kunstig intelligens. I den henseende er det ligeledes vigtigt, at

indsatsen vedrørende kunstig intelligens sammentænkes med Kommissionens datastrategi.⁴ Regeringen vil bidrage aktivt i rammesætningen af, hvornår brugen af biometriske identifikationssystemer er proportional og retfærdig.

Regeringen støtter Kommissionens fokus på, at EU satser ambitiøst på forskning i kunstig intelligens. Regeringen anerkender endvidere vigtigheden af internationalt samarbejde blandt forskningscentre med ekspertise inden for intelligens og ser positivt på Kommissionens fokus på styrkelse af arbejdsstyrkens kompetenceniveau inden for kunstig intelligens. Regeringen støtter ligeledes initiativerne vedrørende tilgængeliggørelse af data, investeringer og faciliteter på tværs af EU samt arbejdet med i højere grad at tilgængeliggøre teknologien for flere virksomheder og offentlige myndigheder. Regeringen er desuden enig med Kommissionen, som udtrykker et behov for, at Unionen sætter ind for at sikre, at der er tilstrækkelig med kapacitet til at certificere produkter og udstyr baseret på kunstig intelligens.

Regeringen ser frem til det videre arbejde med initiativerne, der varsles i hvidbogen, og vil tage stilling til de konkrete lovgivningsmæssige initiativer, i takt med at disse fremsættes af Kommissionen. Hertil bemærkes det, at regeringen finder det vigtigt, at de videre politiske drøftelse ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme, idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 pct. af EU27's BNI.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

⁴ Kommissionens meddelelse "En europæisk strategi for data" (KOM (2020) 66) fra den 19. februar 2020